

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ЗЕМЉИШТА

"Сл. гласник РС" бр. 112/15

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се заштита земљишта, систематско праћење стања и квалитета земљишта, мере санације, ремедијације, рекултивације, инспекцијски надзор и друга питања од значаја за заштиту и очување земљишта као природног ресурса од националног интереса.

Примена закона

Члан 2.

Одредбе овог закона примењују се на све типове земљишта Републике Србије као природни ресурс, без обзира на облик својине, његову намену и коришћење.

Циљ закона

Члан 3.

Циљ овог закона је да се очувају површине и функције земљишта као природног ресурса и да се спрече или отклоне штетне промене у земљишту које могу да настану као последица:

- 1) ерозионих процеса;
- 2) смањења садржаја органске материје у земљишту;
- 3) непримерене пољопривредне и шумске производње (неадекватне и неконтролисане агротехничке и мелиоративне мере, крчење шума и др);
- 4) неконтролисане промене намене, управљања и коришћења земљишта;
- 5) непланске урбанизације, односно изградње и развоја инфраструктуре;
- 6) закисељавања (ацидификација), заслањивања (салинизација) и алкализације земљишта;
- 7) сабијања земљишта, клизишта и одрона;
- 8) пожара и хемијских удеса;
- 9) загађења (насталог управљањем отпадом, испуштањем отпадних вода, емисијама из тачкастих и дифузних извора, хемијског загађења и др);
- 10) експлоатације минералних и органских сировина;
- 11) експлоатације шљунка, камена и песка;
- 12) недозвољених археолошких ископавања и истраживања и др.

Значење израза

Члан 4.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) активност која утиче на земљиште јесте сваки привремени, повремени или стални захват којим се мења или се може променити стање и услови на некој локацији;

2) граничне вредности јесу вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту које могу бити:

(1) гранична минимална вредност јесте вредност загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту која се базира на њиховом природном садржају и представља вредност за незагађено земљиште, при чему није или је минимално нарушена еколошка равнотежа;

(2) гранична максимална вредност јесте вредност загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту чије прекорачење указује на ниво контаминације који нарушава еколошку равнотежу, намеће додатна испитивања тог земљишта као и ограничења у начину управљања;

3) деградација земљишта јесте процес нарушавања квалитета и функција земљишта који настаје природним путем или људском активношћу или је последица непредузимања мера за спречавање штетних последица;

4) добра стручна пракса представља примену научних, техничких и биотехничких мера и/или мера управљања и коришћења земљишта у циљу очувања и унапређивања квалитета земљишта;

5) државна мрежа представља просторно позиционирана мерна места узорковања земљишта за потребе државног мониторинга;

6) еколошка функција земљишта је функција земљишта у одржавању еколошке равнотеже и биогеохемијског циклуса кружења материје и енергије у оквиру екосистема;

7) ерозија је процес разарања и одношења земљишта која настаје као последица деловања природних појава и антропогених фактора;

8) загађење земљишта је процес одлагања и уношења опасних и штетних материја на површину земљишта и у земљиште узроковано људском активношћу или природним процесима;

9) загађено земљиште јесте земљиште у коме су установљене концентрације опасних и штетних материја које су изнад граничних вредности;

10) загађујуће материје у земљишту јесу супстанце чије присуство негативно утиче или може да утиче на састав, особине и квалитет земљишта;

11) заштита земљишта представља скуп мера и поступака који се примењују приликом планирања, уређења, коришћења земљишта и заштите од загађења и деградације, са циљем очувања и обезбеђења свих његових функција;

12) земљиште јесте површински слој Земљине коре који учествује у кружењу материје и енергије;

13) индикатори квалитета земљишта јесу показатељи стања и степена промена у земљишту узрокованих природним и антропогеним утицајима;

14) катастар контаминираних локација јесте скуп релевантних података о угроженим, загађеним и деградираним земљиштима;

15) локална мрежа представља просторно позиционирана мерна места узорковања земљишта за потребе мониторинга аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;

16) регистар загађивача јесте скуп систематизованих информација и података о загађивачима земљишта са подацима о њиховој локацији, производним процесима и карактеристикама;

17) квалитет земљишта јесте капацитет одређеног типа земљишта да оствари еколошке, производне и друштвене функције унутар граница екосистема;

18) корисник земљишта јесте власник или купац земљишта, односно правно или физичко лице које обавља активности на површини земљишта или у земљишту;

19) мерно место је локација на којој се врши узорковање земљишта;

20) мониторинг земљишта јесте планско, континуирано и систематско праћење стања и промена квалитета земљишта у функцији планирања, управљања, начина коришћења и заштите;

21) параметри мониторинга земљишта јесу показатељи морфолошких, хемијских, физичких и биолошких особина земљишта;

22) потенцијално загађена земљишта јесу земљишта код којих постоји претпоставка о могућем загађењу;

23) рекултивација представља скуп мера и активности за поновно формирање земљишног слоја и успостављање биљних заједница на загађеним и деградираним површинама;

24) ремедијација је скуп мера и поступака за потребе санације земљишта са циљем побољшања квалитета земљишта до нивоа који је безбедан за коришћење и у складу с наменом;

25) ремедијационе вредности јесу вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, при чијем је прекорачењу дошло до нарушавања нивоа који је безбедан за коришћење;

26) управљање земљиштем представља скуп мера и активности које се остварују планирањем очувања квалитета и еколошких функција земљишта у складу са условима, наменом, коришћењем и мерама заштите земљишта и животне средине;

27) санација представља скуп мера и активности за заустављање загађења и даље деградације земљишта и животне средине до нивоа безбедног за коришћење, у складу са наменом;

28) тип земљишта је основна систематска категорија земљишта у класификационом систему која се карактерише одређеним педогенетским процесима, морфолошким, физичким, хемијским и биолошким својствима.

Начела заштите земљишта

Члан 5.

Заштита земљишта се заснива на примени следећих начела:

1) „очувања природне вредности земљишта” подразумева да се земљиште користи под условима и на начин којим се обезбеђује очување његових природних вредности у складу са овим и другим законима;

2) „интегралности заштите земљишта” подразумева да Република Србија (у даљем тексту: Република), органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе обезбеђују интеграцију заштите земљишта у све секторске политике спровођењем међусобно усаглашених планова и програма и применом прописа кроз систем дозвола, стандарда и норматива, финансирањем и другим мерама заштите земљишта;

3) „загађивач плаћа” подразумева да свако ко својим активностима проузрокује загађење земљишта плаћа накнаду у складу са законом и сноси трошкове мера за спречавање и смањивање загађивања, трошкове отклањања ризика по земљиште и трошкове поступака отклањања штете нанете земљишту;

4) „корисник плаћа” подразумева обавезу корисника земљишта да плати накнаду за његово коришћење у складу са законом и да у случају потребе сноси трошкове санације, односно ремедијације и рекултивације;

5) „супсидијарне одговорности” представља системски постављене обавезе заштите земљишта у односу на хијерархију државних органа, који у оквирима својих финансијских могућности, отклањају последице оштећења, загађивања земљишта и штете у случајевима када је загађивач непознат, као и када штета настане услед загађивања земљишта из извора изван Републике;

6) „информисања и учешћа јавности” подразумева право заинтересоване јавности да буде обавештена о стању земљишта и да учествује у поступку доношења одлука од ширег друштвеног значаја;

7) „заштите права на очување природних вредности земљишта” је законско право на коришћење земљишта на начин којим се обезбеђује очување његових природних вредности, а које грађани, групе грађана или њихова удружења, професионалне или друге организације остварују у складу са овим и другим законима.

Субјекти заштите земљишта

Члан 6.

Заштиту земљишта у оквиру својих овлашћења и обавеза обезбеђују Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна лица, предузетници, односно власници и корисници земљишта који у обављању активности угрожавају, деградирају или загађују земљиште.

У остваривању система заштите земљишта субјекти заштите из става 1. овог члана су одговорни за сваку активност којом се нарушава или може да се наруши природно стање и квалитет земљишта и за непредузимање мера заштите у складу са овим и другим законима.

Члан 7.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, планирају трошкове заштите земљишта од загађивања и деградације у оквиру инвестиционих и производних трошкова, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са овим законом и другим законима.

Послове заштите земљишта корисника Министарства одбране и Војске Србије обављаће надлежни војни органи у складу са одредбама овог закона.

II. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Члан 8.

Превентивне мере заштите земљишта обухватају планирање и интегрисање заштите земљишта у секторске политике и планове, утврђивање испуњености услова заштите земљишта, доношење планских и програмских докумената за заштиту земљишта.

Уређење простора и коришћење земљишта

Члан 9.

Спречавање деградације земљишта постиже се планирањем, уређењем простора, коришћењем природних ресурса и добара у складу са просторним, урбанистичким и другим планским документима (у даљем тексту: планска документа), који се доносе у складу са посебним законима.

Мере и услови заштите земљишта, ради одрживог коришћења земљишта су саставни део планских докумената.

Министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство), надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе учествују у поступку припреме и доношења планских докумената, на начин одређен законом.

Промена намене земљишта

Члан 10.

Земљиште се користи према намени одређеној у планским документима.

Када се планским документом мења намена земљишта, орган надлежан за доношење планског документа, дужан је да у поступку одлучивања поседује сагласност Министарства.

Сагласност из става 2. овог члана, Министарство даје на захтев надлежног органа, по прибављеном мишљењу од стручних и научних организација о постојећем фактичком стању земљишта и процени могућности промене намене земљишта, а на основу података из информационог система за земљиште.

Услови и мере заштите земљишта

Члан 11.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта у складу са овим законом.

У поступку процене утицаја пројеката на животну средину, који могу имати значајан утицај на животну средину, предвиђају се могући штетни ефекти на земљиште и утврђују услови и мере заштите земљишта.

Услови за рад постројења и активности за која се издаје интегрисана дозвола садрже мере заштите земљишта у складу са овим законом и законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине.

III. ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА

Члан 12.

Заштита земљишта се обезбеђује и остварује спровођењем стратешких, планских и докумената за заштиту земљишта.

Заштита земљишта се остварује спровођењем мера и активности у поступцима планирања, управљања, коришћења, мониторинга и заштите од загађења и деградације земљишта ради очувања његових природних особина и функција.

Члан 13.

Заштита земљишта се спроводи на основу одредаба овог закона, усвојених међународних уговора, прописаним мерама и активностима, а нарочито:

- 1) систематским праћењем стања и квалитета земљишта у циљу очувања морфолошких, физичких, хемијских и биолошких особина;
- 2) праћењем индикатора стања и ризика од деградације земљишта;
- 3) праћењем, предвиђањем и спречавањем активности које би могле да буду или јесу узрок штетних промена земљишта;
- 4) планирањем и интегрисањем мера заштите земљишта у секторске политике и планове;
- 5) утврђивањем права, обавеза и одговорности власника, односно корисника земљишта;
- 6) праћењем утицаја површинских и подземних вода на земљиште;
- 7) контролом, ограничавањем и спречавањем уношења загађујућих, опасних и штетних материја у или на земљиште;
- 8) применом поступака санације, ремедијације и рекултивације земљишта;
- 9) вршењем инспекцијског надзора и
- 10) другим надзором над радом субјеката заштите земљишта.

Документа за заштиту земљишта

Члан 14.

У циљу заштите земљишта на територији Републике, доносе се следећа документа за заштиту земљишта:

- 1) План заштите земљишта;
- 2) Годишњи програм заштите земљишта и
- 3) Програм мониторинга земљишта.

План заштите земљишта

Члан 15.

План заштите земљишта на предлог Министарства доноси Влада за период од седам година, а садржи нарочито:

- 1) оцену постојећег стања;
- 2) циљеве за остваривање заштите земљишта;

- 3) смернице за заштиту земљишта од загађивања и деградације;
- 4) мере заштите земљишта;
- 5) мере за побољшање квалитета земљишта;
- 6) активности за остваривање мера заштите и мера побољшања квалитета земљишта;
- 7) субјекте одговорне за спровођење мера и активности;
- 8) средства потребна за реализацију плана и начин њиховог обезбеђивања и коришћења.

Годишњи програм заштите земљишта

Члан 16.

План заштите земљишта, спроводи се Годишњим програмом заштите земљишта (у даљем тексту: Годишњи програм).

Годишњи програм доноси јединица локалне самоуправе, по претходно прибављеној сагласности Министарства, а на територији аутономне покрајине, органа надлежног за послове заштите животне средине.

Годишњи програм доставља се надлежном органу из става 2. овог члана, најкасније до 30. новембра текуће године за наредну годину.

Годишњи програм јавно се објављује.

Годишњи програм садржи мере заштите и мере за побољшање квалитета земљишта, активности и рокове за њихово спровођење, средства потребна за спровођење програма и начин њиховог обезбеђивања и коришћења и друге податке и документацију.

Спровођење Годишњег програма врши се преко правних и физичких лица изабраних у складу са законом.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министар) ближе прописује садржину Годишњег програма.

Извештавање о спровођењу Годишњег програма

Члан 17.

Јединице локалне самоуправе дужне су да поднесу Министарству, а на територији аутономне покрајине органу надлежном за послове заштите животне средине, Извештај о спровођењу мера и активности утврђених у Годишњем програму, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Министар ближе прописује садржину извештаја из става 1. овог члана.

Мере заштите земљишта

Члан 18.

Мере заштите земљишта обухватају забрану, односно ограничење обављања активности у циљу спречавања:

- 1) непланске и/или неконтролисане промене намене пољопривредног земљишта;
- 2) претварања шумског у пољопривредно земљиште;
- 3) испуштања и одлагања опасних и штетних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште;

- 4) начина обраде земљишта који није у складу са конфигурацијом терена и рељефом;
- 5) негативне промене структуре земљишта;
- 6) смањења биолошке активности земљишта;
- 7) сабијања земљишта;
- 8) прекорачења оптималног броја грла стоке у складу са природним одликама локалитета;
- 9) ерозије земљишта;
- 10) смањења нивоа органских материја у земљишту у односу на ниво природног садржаја;
- 11) неадекватног коришћења минералних и органских ђубрива;
- 12) неадекватне примене средстава за заштиту биља и других препарата;
- 13) неадекватног коришћења и уређења пољопривредног земљишта;
- 14) непланске и неконтролисане сече шума;
- 15) садње дрвећа која не одговара станишту;
- 16) неконтролисане и/или непланске експлоатације минералних и органских сировина;
- 17) недозвољених археолошких ископавања и истраживања;
- 18) непланске и/или неконтролисане експлоатације шљунка и песка из речних корита, водотокова и њихових утицајних подручја.

Граничне вредности

Члан 19.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште.

Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

У циљу заштите квалитета земљишта и животне средине Влада, на предлог Министарства, утврђује граничне вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту.

Потенцијално загађено земљиште

Члан 20.

Уколико постоји сумња о загађености земљишта Министарство, преко инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор), налаже обавезу испитивања нивоа загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту, ограничава или забрањује поједине или све активности које се обављају на земљишту или у његовој непосредној околини и налаже мере за отклањање и заустављање загађења.

Мере, забране или ограничења активности из става 1. овог члана трају док се не отклоне узроци уколико се утврди загађење.

Трошкове поступака, односно отклањања узрока загађења земљишта сноси субјекти који обављају активности из става 1. овог члана.

Хитне мере

Члан 21.

У случају акцидента у коме је дошло до загађења земљишта Министарство, преко инспектора, налаже хитне мере, и то: обавезу хитног испитивања загађујућих, опасних и штетних материја у земљишту; забрањује активности којима се могу изазвати даља загађења земљишта и налаже мере за заустављање загађења и отклањање штете или претеће опасности од штете у животној средини.

Лица на која се односи налог, наредба, односно забрана из става 1. овог члана, укључујући и органе јединице локалне самоуправе, дужна су да одмах поступе у складу са донетим актом.

Средства потребна за реализацију хитних мера обезбеђује лице које је проузроковало загађење или оштећење земљишта (у даљем тексту: одговорно лице).

У случају да је одговорно лице непознато, недоступно или не поступи по налогу инспектора, хитне мере спроводи јединица локалне самоуправе и/или аутономна покрајина, односно Република, у складу са буџетом.

Лице за које се утврди да је одговорно за акцидент дужно је да средства у висини трошкова утрошених за реализацију хитних мера уплати на рачун буџета јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине или Републике.

Санација, ремедијација и рекултивација

Члан 22.

У циљу санације, односно побољшања стања загађеног и деградираног земљишта до нивоа безбедног за коришћење у складу с наменом, спроводе се одговарајуће мере и активности, односно ремедијација и/или рекултивација земљишта.

Ремедијација земљишта се спроводи у случајевима када загађење земљишта на одређеној локацији превазилази концентрације загађујућих, опасних и штетних материја прописаних ремедијационих вредности.

Рекултивација земљишта се спроводи на загађеним и деградираним површинама ради поновног формирања земљишног слоја и успостављања биљних заједница на површинама на којима је вршена експлоатација минералних сировина, неуспело пошумљавање, као и у случају елементарних непогода, пожара и других антропогених утицаја.

Члан 23.

Одговорно лице дужно је да изврши ремедијацију, односно рекултивацију земљишта под условима прописаним овим законом, осим у случају земљишта на којем се врши експлоатација минералних сировина када се иста изводи према посебним прописима из области рударства.

Члан 24.

Извођење радова на ремедијацији и рекултивацији врши се према одобреном пројекту.

На пројекте ремедијације и рекултивације земљишта сагласност даје Министарство.

Пројекат ремедијације и пројекат рекултивације може да израђује привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које испуњава услове за послове пројектовања у области заштите земљишта.

Министар прописује садржину пројекта ремедијације и рекултивације.

Члан 25.

Средства потребна за реализацију пројекта ремедијације и пројекта рекултивације обезбеђује одговорно лице.

У случају да је одговорно лице непознато, недоступно или не поступи по налогу инспектора, пројекат спроводи јединица локалне самоуправе и/или аутономна покрајина, односно Република у складу са буџетом преко овлашћеног правног лица које испуњава услове за вршење послова ремедијације и рекултивације.

Лице за које се утврди да је одговорно за реализацију пројекта ремедијације и пројекта рекултивације дужно је да средства у висини трошкова утрошених за реализацију ових мера уплати на рачун буџета јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине или Републике.

Члан 26.

Извештај о обављеној ремедијацији и рекултивацији земљишта инвеститор доставља Министарству најкасније у року од 30 дана од дана завршетка пројекта.

Извештај из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) податке о стању земљишта пре спровођења ремедијације или рекултивације;
- 2) листу метода и стандарде који су коришћени приликом спровођења ремедијације или рекултивације;
- 3) листу материјала који су коришћени у циљу остваривања ремедијације или рекултивације;
- 4) податке о стању земљишта након обављене ремедијације или рекултивације;
- 5) процену успешности предузетих мера;
- 6) предлог мера за одржавање постигнутог стања земљишта;
- 7) податке о регистрацији и надлежности извођача радова на санацији и ремедијацији и аутора извештаја.

Санациони план

Члан 27.

Санациони план се доноси када загађење, односно деградација земљишта на одређеном локалитету у већој мери угрожава капацитет животне средине и здравље становништва, односно када постоји ризик од трајног нарушавања животне средине и здравља становништва, а уобичајене и предузете мере нису довољне.

Санациони план садржи нарочито стање, мере, процену утицаја на здравље људи, носиоце, начин, динамику и средства за реализацију плана.

Влада доноси санациони план када:

- 1) ниво и обим деградације превазилази санационе могућности аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
- 2) одговорни субјект није познат или је недоступан или не предузима наложене мере;

3) загађеност земљишта угрожава подручје од изузетног значаја за Републику;

4) је потребно да се предузму хитне и интервентне мере у ванредним ситуацијама и др.

Предлог плана из става 3. овог члана припрема Министарство у сарадњи са министарствима надлежним за одговарајућу област.

Локални санациони план доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе у складу са Годишњим програмом.

IV. ПРОГРАМ СИСТЕМАТСКОГ ПРАЋЕЊА СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Члан 28.

Република, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности утврђених законом, обезбеђују систематско праћење стања и квалитета земљишта (у даљем тексту: мониторинг земљишта) и одржавање базе података о стању и квалитету земљишта, у складу са Програмом мониторинга земљишта.

Влада утврђује садржину Програма мониторинга земљишта, методологију за систематско праћење квалитета и стања земљишта, критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, листу параметара за одређени тип земљишта, листу метода и стандарда који се користе за узорковање земљишта, анализу узорака и обраду података, обим и учесталост мерења, индикаторе за оцену ризика од деградације земљишта, рокове и начин достављања података.

Државна и локална мрежа мониторинга

Члан 29.

За потребе мониторинга земљишта успоставља се државна и локална мрежа.

Влада, на предлог Министарства, доноси Програм мониторинга земљишта на нивоу државне мреже (државни мониторинг) за период од две године који се финансира средствима буџета Републике.

Надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе доноси Програм мониторинга земљишта на нивоу локалне мреже, а који мора бити усклађен са Програмом мониторинга земљишта на нивоу државне мреже.

Министарство даје сагласност на Програм мониторинга којим се успоставља локална мрежа из става 3. овог члана.

Средства за реализацију Програма мониторинга земљишта на нивоу локалне мреже обезбеђују се из буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе.

Обавеза загађивача за обављање мониторинга

Члан 30.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да у складу са овим законом врши мониторинг земљишта, на начин да:

1) прикаже податке о квалитету земљишта пре почетка и по завршетку обављања активности;

2) прати промене на земљишту и у земљишту на прописан начин у зони утицаја својих активности;

3) податке о промени на земљишту и у земљишту достави Министарству и Агенцији за заштиту животне средине (у даљем тексту: Агенција).

Узорковање земљишта и анализу параметара квалитета земљишта врши овлашћена организација у складу са овим законом.

Министар ближе прописује листу активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступак, садржину података, рокове и друге захтеве за мониторинг земљишта.

Овлашћена организација

Члан 31.

Мониторинг земљишта врши овлашћено правно лице по акредитованим методама и у складу са:

1) актом о додели акредитације од стране надлежног акредитационог тела и

2) решењем Министарства.

Захтев за добијање овлашћења за мониторинг земљишта правно лице подноси Министарству.

Уз захтев из става 2. овог члана прилаже се документација којом се потврђује испуњеност услова за праћење квалитета земљишта у погледу простора, кадрова, опреме, метода и стандарда за праћење квалитета земљишта у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Овлашћење за мониторинг земљишта може добити правно лице ако испуњава прописане услове за праћење квалитета земљишта у складу са овим законом.

Испуњеност услова за овлашћивање правног лица из става 4. овог члана за праћење квалитета земљишта утврђује Министар решењем.

Овлашћење из става 4. овог члана важи за период од четири године и може се обновити.

Овлашћење за мониторинг земљишта Министар ће одузети ако се накнадно утврди да правно лице не испуњава прописане услове или се утврди да је овлашћење издато на основу нетачних и неистинитих података.

Решење из ст. 5. и 7. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министар ближе прописује услове које правно лице мора да испуњава, као и документацију која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мониторинг земљишта.

Члан 32.

Власник земљишта, купац или корисник земљишта, дужан је да омогући овлашћеном правном лицу узимање узорка за потребе обављања мониторинга земљишта.

Уколико је корисник земљишта Министарство одбране и Војска Србије потребна је и претходна сагласност надлежног војног органа.

Извештај о мониторингу земљишта

Члан 33.

Извештај о мониторингу земљишта садржи нарочито:

- 1) број и положај мерних места;
- 2) листу анализираних параметара;
- 3) коришћене методе и стандарде;
- 4) процену степена угрожености земљишта на основу анализираних параметара и индикатора;
- 5) податке о промени намене и начину коришћења земљишта, уколико постоје;
- 6) податке о овлашћеном правном лицу које врши мониторинг земљишта.

Овлашћено правно лице које врши мониторинг доставља Министарству и Агенцији извештај о мониторингу државне мреже најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, на начин из става 2. овог члана, достављају извештај мониторинга локалне мреже.

Загађивач земљишта извештај о мониторингу доставља Министарству, на територији аутономне покрајине надлежном покрајинском органу, јединици локалне самоуправе и Агенцији најкасније до 31. марта за претходну годину.

Министар ближе прописује садржину и форму извештаја о мониторингу земљишта из става 1. овог члана.

Информациони систем Катастар контаминираних локација

Члан 34.

Информациони систем земљишта саставни је део јединственог Информационог система заштите животне средине који води Агенција у складу са законом.

Агенција је дужна да на прописан начин прикупља и уноси податке у Информациони систем квалитета земљишта.

Државни органи односно организације, органи аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и загађивачи који у складу са овим и другим законом располажу подацима о стању и квалитету земљишта, као и о загађивачима дужни су, да благовремено и без накнаде, податке о томе достављају Министарству и Агенцији.

Катастар контаминираних локација представља скуп података о загађеним, угроженим и деградираним земљиштима и он је саставни део Информационог система земљишта.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења Катастра контаминираних локација, као и врсту, садржину, обрасце, начин и рокове достављања података.

Подаци из информационог система, користе се и за израду одговарајућих тематских карата (педолошка карта, карта ерозије, карта клизишта и сл), ради сагледавања стања земљишта у Републици Србији.

Министарство израђују педолошку карту за територију Републике Србије.

Министар прописује садржину и начин израде педолошке карте.

Новелирање педолошке карте ради се на 10 година.

Министарство надлежно за послове заштите животне средине, министарство надлежно за послове водопривреде, министарство надлежно за послове пољопривреде и министарство надлежно за послове шума израђују карту ерозије за територију Републике Србије.

Министар надлежан за послове заштите животне средине, министар надлежан за послове водопривреде, министар надлежан за послове пољопривреде и министар надлежан за послове шума, прописују садржину и начин израде карте ерозије.

Новелирање карте ерозије ради се на 10 година.

V. ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА

Информисање јавности

Члан 35.

Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединице локалне самоуправе и друге овлашћене организације дужни су да потпуно и објективно, обавештавају јавност о квалитету и стању земљишта и променама које могу да представљају опасност за живот и здравље људи, биљног и животињског света у складу са овим законом и другим прописима.

Јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са законом.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Члан 36.

Финансирање заштите и унапређења квалитета земљишта обезбеђује се из:

- 1) буџета Републике, аутономне покрајине и локалне самоуправе;
- 2) прихода од накнада у складу са законом;
- 3) средстава стечених на основу међународних програма и пројеката сарадње;
- 4) донација домаћих и страних правних и физичких лица;
- 5) других извора у складу са законом.

Коришћење средстава

Члан 37.

Средства из члана 36. овог закона користе се за:

- 1) мониторинг земљишта, одржавање, функционисање и развој државне и локалне мреже и разврставање према категоријама квалитета земљишта;
- 2) санацију, ремедијацију и рекултивацију загађеног односно деградираног земљишта;
- 3) примену мера заштите земљишта од ерозије;

- 4) реализацију Програма мониторинга у државној, односно локалној мрежи;
- 5) суфинансирање превентивних и интервентних мера у ванредним околностима загађивања земљишта и оспособљавање за реаговање у случају удеса;
- 6) спровођење мера за смањење утицаја загађеног земљишта на промену климе, биодиверзитет, квалитет подземних и површинских вода, ваздуха, здравље људи и сл;
- 7) извршавање обавеза преузетих међународним уговорима;
- 8) успостављање и одржавање регистра и информационог система квалитета земљишта;
- 9) реализацију планова и програма;
- 10) финансирање и/или суфинансирање стручних и научних истраживања потребних за остваривање циљева овог закона;
- 11) суфинансирање инвестиција које ће допринети битном смањењу загађивања и деградације земљишта;
- 12) финансирање и/или суфинансирање других пројеката, програма и мера у циљу заштите и побољшања квалитета земљишта;
- 13) подстицање чистијих технологија;
- 14) и друге намене у складу са овим законом.

VII. НАДЗОР

Надзор над радом

Члан 38.

Министарство врши надзор над радом надлежног органа аутономне покрајине, надлежног органа јединице локалне самоуправе и Агенције у вршењу послова у складу са овим законом, као и над радом овлашћених правних лица у вршењу послова мониторинга земљишта.

Инспекцијски надзор

Члан 39.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко инспектора, у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона на територији аутономне покрајине.

У погледу земљишта које користи Министарство одбране, поверава се Министарству одбране инспекцијски надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу овог закона, а у оквиру делокруга инспекције утврђеног овим законом.

Права и дужности инспектора

Члан 40.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор има права и дужност да утврђује:

1) да ли се управљање, односно одрживо коришћење и заштита земљишта, врши према стратешким документима и условима и мерама утврђеним у складу са овим законом;

2) да ли обављање делатности или активности и радњи могу изазивати загађење земљишта;

3) да ли се спроводе мере и услови заштите земљишта прописани планским документима;

4) да ли су прибављени резултати квалитета земљишта пре почетка обављања активности код пројекта за које није потребна израда студије процене утицаја на животну средину, а могу имати утицаја на земљиште;

5) да ли је донет Годишњи програм и да ли је прибављена сагласност на Годишњи програм;

6) да ли је Извештај о спровођењу Годишњег програма достављен Министарству;

7) да ли се загађујуће, штетне и опасне материје, отпадне воде или енергија испуштају у земљиште или на земљиште;

8) да ли се поступа по акту којим се налажу хитне мере;

9) да ли се санација, ремедијација и рекултивација земљишта спроводе у складу са пројектима;

10) да ли се мониторинг земљишта спроводи у складу са законом;

11) да ли је Извештај о мониторингу, израђен и достављен Министарству и Агенцији;

12) да ли се на прописан начин води Катастар контаминираних локација;

13) да ли се спроводе друге прописане обавезе, мере и услови заштите земљишта.

Овлашћења инспектора

Члан 41.

У вршењу послова из члана 40. овог закона инспектор је овлашћен да:

1) нареди спровођење мера у циљу спречавања загађење земљишта;

2) нареди мере у циљу отклањања последица загађења земљишта;

3) нареди испитивање загађујућих, опасних и штетних материја у земљишту;

4) забрани обављање активности која може изазвати загађење земљишта;

5) нареди одговорном лицу да изради пројекат ремедијације и/или пројекат рекултивације и изврши ремедијацију и/или рекултивацију локалитета;

6) нареди спровођење хитних мера;

7) нареди извршење других прописаних радњи и активности.

Ако инспектор у вршењу инспекцијског надора утврди да пропис није примењен или је неправилно примењен, доноси решење којим се налаже отклањање утврђене неправилности и одређује рок за отклањање утврђене неправилности.

У случају предузимања изузетно хитних мера, инспектор може решење из става 2. овог члана донети и усмено и наредити његово извршење без одлагања.

Усмено решење ће се на захтев странке издати и у писаном облику најкасније у року од осам дана од дана подношења захтева странке.

Захтев за издавање писаног решења може се поднети у року од два месеца од дана доношења усменог решења.

Члан 42.

На решење инспектора из члана 41. овог закона може се изјавити жалба Министру у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба на решење инспектора не одлаже извршење решења.

По жалби на првостепено решење надлежног органа аутономне покрајине у вршењу поверених послова решава Министар.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 43.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице, ако:

- 1) не обезбеди техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште (члан 7);
- 2) не планира трошкове заштите земљишта од загађивања и деградације у оквиру инвестиционих и производних трошкова (члан 7);
- 3) не прати утицај своје делатности на квалитет земљишта (члан 7);
- 4) испушта и/или одлаже загађујуће, штетне и опасне материје, отпадне воде и енергију на површину земљишта и у земљиште (члан 19. став 1);
- 5) не изврши ремедијацију и рекултивацију земљишта (члан 23);
- 6) врши радове на ремедијацији и рекултивацији без одобреног пројекта (члан 24);
- 7) не обезбеди средства потребна за реализацију пројекта ремедијације и пројекта рекултивације (члан 25);
- 8) не поступи у складу са чланом 30. овог закона;
- 9) врши мониторинг супротно члану 31. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Прекршаји

Члан 44.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) не изврши анализу квалитета земљишта пре почетка обављања делатности (члан 11. став 1);
- 2) не поштује мере, забране и ограничења док се не отклоне узроци када се утврди загађење (члан 20. став 2);

3) не обезбеди средства потребна за реализацију поступка, односно отклањања узрока загађења земљишта (члан 20. став 3);

4) не поступи у складу са актом којим се прописују хитне мере (члан 21. ст. 1. и 2);

5) не достави Извештај након реализације пројекта ремедијације и рекултивације у складу са чланом 26. овог закона;

6) не омогући овлашћеном правном лицу узимање узорак за потребе обављања мониторинга земљишта (члан 32);

7) не достави Извештај о мониторингу земљишта Министарству и Агенцији у складу са чланом 33. овог закона;

8) не доставе Министарству и Агенцији податке о стању и квалитету земљишта као и о загађивачима у складу са чланом 34. овог закона;

9) не омогући инспектору обављање контроле, односно не поступи по решењу инспектора (члан 41).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара.

Члан 45.

Новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако:

1) не обезбеди техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште (члан 7);

2) не планира трошкове заштите земљишта од загађивања и деградације у оквиру инвестиционих и производних трошкова (члан 7);

3) не прати утицај своје делатности на квалитет земљишта (члан 7);

4) не прибави резултате квалитета земљишта, пре почетка обављања делатности (члан 11. став 1);

5) испушта и/или одлаже загађујуће, штетне и опасне материје, отпадне воде и енергију на површину земљишта и у земљиште (члан 19. став 1);

6) не поштује мере забране и ограничења док се не отклоне узроци када се утврди загађење (члан 20. став 2);

7) не обезбеди средства потребна за реализацију поступка, односно отклањања узрока загађења земљишта (члан 20. став 3);

8) не поступи у складу са актом којим се прописују хитне мере (члан 21. ст. 1. и 2);

9) не изврши ремедијацију и рекултивацију земљишта (члан 23);

10) врши ремедијацију и рекултивацију без одобреног пројекта (члан 24);

11) не обезбеди средства потребна за реализацију пројекта ремедијације и пројекта рекултивације (члан 25);

12) не достави Извештај након реализације пројекта ремедијације и рекултивације у складу са чланом 26. овог закона;

13) не поступи у складу са чланом 30. овог закона;

14) врши мониторинг супротно члану 31. овог закона;

15) не омогући овлашћеном правном лицу узимање узорака за потребе обављања мониторинга земљишта (члан 32);

16) не достави Министарству и Агенцији податке о стању и квалитету земљишта као и о загађивачима у складу са чланом 34. овог закона;

17) не омогући инспектору обављање контроле, односно не поступи по решењу инспектора (члан 41).

Члан 46.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном органу, односно у организацији која врши јавна овлашћења ако:

1) у поступку промене намене земљишта, не прибави сагласност у складу са чланом 10. овог закона;

2) не донесе и не спроводи Годишњи програм заштите земљишта на начин и у року предвиђеном чланом 16. овог закона;

3) не поднесе Извештај о спровођењу мера и активности утврђених у Годишњем програму заштите земљишта у складу са чланом 17. овог закона;

4) не поступи у складу са актом којим се прописују хитне мере (члан 21.ст. 1. и 2);

5) не донесе Локални санациони план у складу са чланом 27. став 5. овог закона;

6) не донесе Програм мониторинга земљишта и не прибави сагласност Министарства на Програм мониторинга којим се успоставља локална мрежа (члан 29. став 5);

7) не достави извештај мониторинга локалне мреже у складу са чланом 33. овог закона;

8) не води Информациони систем земљишта на начин прописан чланом 34. став 1. овог закона;

9) не води Катастар контаминираних локација у складу са чланом 34. ст. 4. и 5. овог закона;

10) не поступи на начин прописан чланом 35. овог закона.

Члан 47.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај физичко лице ако:

1) испушта и/или одлаже загађујуће, штетне и опасне материје, отпадне воде и енергију на површину земљишта и у земљиште (члан 19. став 1);

2) не поступи у складу са решењем инспектора из члана 20. став 1.овог закона;

3) не поштује мере забране и ограничења (члан 20. став 2);

4) не обезбеди средства потребна за реализацију поступка, односно отклањања узрока загађења земљишта (члан 20. став 3);

5) не поступи у складу са актом којим се прописују хитне мере (члан 21. ст. 1. и 2);

6) не изврши ремедијацију и рекултивацију земљишта (члан 23);

7) не обезбеди средства потребна за реализацију пројекта ремедијације и пројекта рекултивације (члан 25);

8) не достави Извештај након реализације пројекта ремедијације и рекултивације у складу са чланом 26. овог закона;

9) не омогући овлашћеном правном лицу узимање узорак за потребе обављања мониторинга земљишта (члан 32);

10) не омогући инспектору обављање контроле, односно не поступи по решењу инспектора (члан 41).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

Подзаконски прописи који се доносе на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 49.

План заштите земљишта биће донет у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 50.

Годишње програме заштите земљишта јединице локалне самоуправе дужне су да донесу у року од годину дана од дана доношења Плана заштите земљишта.

Члан 51.

Програм мониторинга земљишта на нивоу државне мреже, Влада ће донети у року од годину дана, од доношења акта из члана 28. став 2. овог закона.

Програм мониторинга земљишта на нивоу локалне мреже, надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе поднеће Министарству на сагласност у року од шест месеци од дана доношења Програма мониторинга земљишта на нивоу државне мреже.

Члан 52.

Катастар контаминираних локација биће успостављен у року од шест месеци од дана ступања на снагу подзаконског акта из члана 34. став 5. овог закона.

Члан 53.

До доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона примењиваће се одговарајући подзаконски акти донети на основу Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС).

Члан 54.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.